

Vaalantie 14
91700 Vaala
(08) 5875 6000

3.9.2020

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Isokatu 4, 3 krs
90100 Oulu

Lausunto Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle koskien valituksia Vaalan kunnanvaltuuston päätöksestä 18.6.2020 § 36 (Turkkiselän tuulivoimapuiston osayleiskaava)

Vaalan kunnanvaltuusto hyväksyi päätöksellään 18.6.2020 § 36 Turkkiselän tuulivoimapuiston osayleiskaavan. Päätöksestä on tehty Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen neljä valitusta.

Hallinto-oikeus on pyytänyt valitusten johdosta lausuntoa. Vaalan hallintosäännön mukaisesti lausunnon antaa kunnanhallitus, jos kunnanhallitus katsoo, ettei valtuuston päätöstä ole valituksissa esitetyillä perusteilla kumottava.

Kunnanhallitus katsoo, että valitukset tulee hylätä. Kunnanvaltuuston päätös on jätettävä voimaan.

Kunnanhallituksen kanta on perusteltu tässä lausunnossa. Lausunnossa on kuvattu lyhyesti valitusten sisältöä, mutta tarkoituksena ei ole ollut toistaa kokonaan valituksia. Lausunnossa ei ole myöskään otettu kantaa yksityiskohtaisesti kaikkeen valituksissa esitettyyn. Osa väitteistä on sellaisia, ettei niillä ole selvästikään oikeudellista merkitystä. Osa väitteistä on taas sellaisia, että kaava-aineisto osoittaa valitukset perusteettomiksi. Tässä lausunnossa ei ole tarpeen toistaa laajalti sitä, mikä ilmenee muun muassa kaavaselostuksesta ja muista kaavaan liittyvistä selvityksistä. Useiden valitusten sisältö on osittain sama kuin kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksessa jätetyissä mielipiteissä ja muistutuksissa. Valituksissa esitettyjä väitteitä onkin käsitelty myös kaavoitusmateriaaliin liittyvissä vastineraporteissa (kaavaselostuksen liitteet 14 ja 15).

Turkkiselän tuulivoimapuiston osayleiskaava mahdollistaa merkittävän suuruisen ja kunnan kannalta tärkeän tuulivoimahankkeen toteuttamisen. Tuulivoimapuisto tuottaa uusiutuvaa energiaa ja sen nopea toteuttaminen tukee maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteiden toteuttamista. Hankkeesta vastaava on todennut, että hanke voidaan toteuttaa nopeasti sen jälkeen, kun kaava- ja lupamenettelyt on saatettu päätökseen. Tehdyt valitukset ovat selvästi perusteettomia. Pyydämme, että hallinto-oikeus käsittelee valitukset kiireellisesti.

Paltamon luonto ry:n, Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry:n ja Kainuun Lintutie-teellinen Yhdistys ry:n valitus

Valitus:

Valituksen alussa katsotaan mm, että petolintuihin liittyvät selvitykset ovat kesken ja että hanke on liian massiivinen. Kattavat luonto- ja maisemaselvitykset tulee tehdä loppuun asti ja tarvitaan pitkäaikaisempia selvityksiä ja seurantoja niin muuttolintujen kuin pesimälinnustonkin osalta. Valituksessa myös viitataan yhdistysten aiempiin lausuntoihin ja mielipiteisiin (s. 1, 3 ensimmäistä kappaletta).

Vastaus:

Valituksen väitteet ovat yleisluontoisia, eikä niistä ilmene mitään, jolla perusteella kaavaratkaisu olisi maankäyttö- ja rakennuslain tai luonnonsuojelulain vastainen. Tehdyt luontoselvitykset ovat olleet kattavia. Kaavaselostuksen lisäksi päätöksen liitteenä on muun muassa yli 100 sivuinen luontoselvitys sekä erillisiä linnustoon liittyviä selvityksiä, joista osa on tarkoitettu vain viran-omaiskäyttöön JulKL 24 § 1 momentin 14 kohdan mukaisesti. Alueella ei ole käynnissä viranomaisten edellyttämiä selvityksiä. Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskukset ovat katsoneet luonto- ja linnustonselvitykset ja kaavasunnittelussa tehdyt muutokset riittäviksi.

Yhdistysten aiemmin jättämiin lausuntoihin ja mielipiteisiin on vastattu aiemmin kaavoitusmenettelyn yhteydessä (mm. kaavaehdotusvaiheen vastineraportti, s. 12–13). *Valitus:*

Valituksessa käsitellään suuria petolintuja ja katsotaan mm., että hankealueelta ja sen läheisyydestä on löydetty heinäkuun 2019 alun jälkeen merkkejä kahdesta pesivästä maakotkaparista (s. 1 loppu ja s. 2 ensimmäinen kappale).

Vastaus:

Suuriin petolintuihin kohdistuvia vaikutuksia on arvioitu perusteellisesti. Myös uusimmat havainnot petolintujen pesistä on otettu huomioon arvioinnissa (kaavaselostuksen liitteet 9–10).

Suunnitteluprosessin aikana on tehty toimenpiteitä, joilla merkittävästi vähennetty kyseisiin petolintuihin kohdistuvia riskejä siitäkin huolimatta, että lajit eivät ole enää viime vuosina pesineet hankkeen vaikutusalueella sijaitsevilla tunnetuilla pesäpaikoillaan. Tuulivoimaloiden sijoittelua on muutettu siten, että lähimpien voimaloiden etäisyys tunnettuihin pesäpaikkoihin kasvaa ja oletettujen tärkeiden saalistusalueiden eli alueella sijaitsevien lintusoiden reuna-alueiden käyttö saalistukseen on petolinnuille riskittömämpää.

Hankesuunnittelun aikana on tehty seuraavat muutokset, jotka ovat olleet merkityksellisiä linnustovaikutusten lieventämiseksi:

- Voimaloiden määrää on vähennetty 63:sta 42:een. Lisäksi voimaloiden sijoitussuunnitelmaa on päivitetty siten, että erityisesti uhanalaiseen suolinnustoon ja petolintuihin kohdistuvat haittavaikutukset vähenevät.
- Voimaloiden määrää on vähennetty merkittävästi hankealueen itä- ja koillisosista ja muuallakin sijaitsevien suolinnuston tärkeimpien pesimäalueiden ympäristöstä; erityisesti Iso Lehmisuon, Kivisuon ja Selkäsuon ympäristöstä.
- Päivitetyssä voimaloiden sijoittelussa on kiinnitetty huomiota siihen, että suo-elinympäristöt eivät jää voimaloiden ympäröimiksi, vaan että linnustolla on voimaloista vapaita reittejä lentää esimerkiksi pesimäpaikkojen ruokailualueiden välillä.
- Sääksen pesintä- ja reviiritiedot on päivitetty rekisteritietojen ja paikallisen sääksi-rengastajan haastattelun avulla keväällä 2019,

Vaala
LUONNOLLINEN VALINTA

eikä näiden perusteella jää selkeää epäilyä siitä, että kaava-alueella tai sen läheisyydessä olisi vielä löytymättömiä reviirejä.

- Voimalaa on siirretty yli 200 metriä pois päin syksyllä 2018 tietoon tulleesta uudesta sääksen pesäpuusta, jolloin etäisyys pesäpuuhun jää yli 2,2 kilometrin päähän. Samalla myös tuulivoimala-alue on siirretty aiempaa kauemmas pesäpuusta.
- Iso Lehmisuon pohjoispuolella Lehmikalliolla sijainnut sääksen tekopesä, jossa sääksi ei ole koskaan pesinyt, on tarkastettu sääksirengastajan toimesta kesäkuussa 2019 ja purettu. Uusi tekopesä on viety maanomistajan ja sääksirengastajan yhteistyönä määrittelemään paikkaan Puolitaipaleensuolle, noin 12 km entisestä paikasta etelälounaaseen.
- Salassa pidettävän petolinnun osalta käynnistettiin kattava maastoseuranta keväällä 2019, jonka avulla on tarkennettu lajiin kohdistuvien vaikutusten arviointia. Samalla pyritään löytämään mahdolliset vaihtopesät. Pesintää ei todettu maastokaudella 2019, mutta yksilöt ovat paikalla ja reviiri siten edelleen aktiivinen.
- Lähimpänä kyseisen lajin tunnettua pesäpaikkaa olevia voimaloita on poistettu suunnitelmasta (Iso Lehmisuon ympäristöstä), jolloin lajin potentiaaliselle ruokailu-alueelle on vapaampi pääsy pesän suunnasta.

Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun ELY-keskukset ovat katsoneet selvitykset ja tehdyt toimenpiteet riittäviksi.

Kun otetaan huomioon kaava-asiakirjoissa olevien luonnonarvoja koskevien selvitysten sisältö, kaavan ratkaisut ja kaavamääräykset, kaava täyttää luonnonarvojen vaalimista koskevat yleiskaavan sisältövaatimukset.

Asiaa on käsitelty myös kaavaehdotukseen liittyvässä vastineraportissa, erityisesti s. 7–9 ja 12–13.

Valitus:

Valituksessa (s. 2) viitataan Iso Lehmisuohon ja sen merkitykseen linnuston kannalta.

Vastaus:

Iso Lehmisuo ja sen merkitys linnuston kannalta on otettu kaavoituksessa huomioon. Suunnittelun edetessä alueen ympäristöstä on poistettu voimalaitospaikkoja. Päivitetystä voimaloiden sijoittelusta on kiinnitetty huomiota siihen, että suoelinympäristöt eivät jää voimaloiden ympäröimiksi, vaan että linnustolla on voimaloista vapaita reittejä lentää esimerkiksi pesimäpaikkojen ruokailualueiden välillä. Vaikutukset Iso Lehmisuohon on selvitetty kaavaselostuksessa ja sen liitteissä lain edellyttämällä tavalla, eikä hankkeesta aiheudu sellaisia vaikutuksia, että kaavaratkaisu olisi maankäyttö- ja rakennuslain tai luonnonsuojelulain vastainen.

Valitus:

Valituksessa (s. 2) mainitaan, että tiukasti suojeltujen lajien (liito-orava, lepakot, viitasammakko, saukko ja suurpedot) mahdollinen esiintyminen on selvitettävä tarkasti, samoin metsäpeuran esiintyminen.

Vastaus:

Mainittujen lajien esiintyminen ja kaavan toteuttamisen vaikutus lajeihin on selvitetty, mikä ilmenee myös kaavamateriaalista (yhteen-veto luontoselvityksen s. 33–38).

Valitus:

Valituksen lopussa katsotaan, että lintulajien suotuisan suojelun tason turvaamista ei ole otettu riittäväällä tavalla huomioon ja hanke on liian massiivinen ollakseen vaikuttamatta merkittävästi alueen luonnonarvoihin.

Vastaus:

Valituksen väitteet ovat yleisluontoisia, eikä niistä ilmene mitään, jolla perusteella kaavaratkaisu olisi maankäyttö- ja rakennuslain tai luonnonsuojelulain vastainen.

[NIMET POISTETTU] valitus

Valitus:

Valituksen alussa (s. 1) viitataan yleisesti läheiseen asutukseen, Oulujärven sekä Vaalan maisema-alueisiin, Natura-/luonnonsuojelualueisiin ja perinnemaisemakohteisiin.

Vastaus:

Valituksen väitteet ovat yleisluontoisia, eikä niistä ilmene mitään, jolla perusteella kaavaratkaisu olisi maankäyttö- ja rakennuslain tai luonnonsuojelulain vastainen.

Valitus:

Valituksessa (s. 1) käsitellään Iso-Lehmisuoja ja sen ympäristöä. Edelleen on käsitelty rauhoitettujen kasvien esiintymistä ja alueella havaittuja lintulajeja.

Vastaus:

Iso Lehmisuo ja sen merkitys linnuston kannalta on otettu kaavoituksessa huomioon. Suunnittelun edetessä alueen ympäristöstä on poistettu voimalaitospaikkoja. Päivitetyssä voimaloiden sijoittelussa on kiinnitetty huomiota siihen, että suoelinympäristöt eivät jää voimaloiden ympäröimiksi, vaan että linnustolla on voimaloista vapaita

reittejä lentää esimerkiksi pesimäpaikkojen ruokailualueiden välillä. Iso Lehmisuo ja sen linnustollinen merkitys on otettu asianmukaisesti huomioon. Myös alueen kasvillisuus on selvitetty sekä aiempien selvitysten että uusien maastokäyntien perusteella. Iso Lehmisuo on osoitettu kaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi (luo-3), jonne ei ole osoitettu muuttuvaa maankäyttöä. Niin ikään suolla olevat metsälainmukaiset kohteet ja uhanalaiset/huomionarvoiset kohteet on laadittujen inventointien mukaan tunnistettu ja osoitettu kaavakartalla. Arvotetuille alueille kaavassa ei ole osoitettu maankäyttöä, joka vaarantaisi kohteiden suojeluarvon.

Valitus:

Valituksen mukaan ajantasaiset luontoselvitykset puuttuvat (s. 1–2). Tältä osin käsitellään petolintuja, liito-oravaa, petolintuja, yleisesti kaikkia luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeja, viitasammakkoa, maisemahavainnekuvia ja videosovitteita.

Vastaus:

Petolintuihin liittyvät selvitykset ovat ajantasaisia (mm. kaavaselvityksen liitteet 9 ja 10). Myös liito-orava- ja viitasammakkoselvitykset perustuvat paitsi aiempiin havaintoihin niin myös uusiin erityisesti vuonna 2018 tehtyihin selvityksiin.

Laadittujen selvitysten perusteella voidaan riittävän luotettavasti arvioida hankkeesta aiheutuvat maisemavaikutukset. Pohjois-Pohjanmaan museo on arvokkaita maisema-alueita ja rakennettua kulttuuriympäristöä koskevassa lausunnossaan todennut, että Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Vaalan Turkkiselän tuulipuiston osayleiskaavaehdotuksesta arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Maisemaselvityksessä on arvioitu voimaloiden visuaalisia vaikutuksia muun muassa useiden havainnekuvien avulla. Kuvia ei voida kuitenkaan toteuttaa kaikista osallisten toivomista kohteista (tarkemmin kaavaehdotusvaiheen vastineraportti, s. 68).

Valitus:

Valituksessa käsitellään KHO:n ratkaisua joka koski metsänhakkuita Natura 2000-verkostoon kuuluvalla alueella, Oulujärven retkeilyaluetta ja sinne aiheutuvia maisemavaikutuksia, YVA-menettelyn yhteydessä tehtyä maanomistajakyselyä sekä jätettyjä adresseja (s. 2 ja sivun 3 alku).

Vastaus:

Valituksen tässä kohden ei ole sellaista, jonka perusteella kunnanvaltuuston päätös voisi olla lainvastainen.

Valitus:

Valituksessa käsitellään tuulivoiman terveysvaikutuksia (s. 3 ja sivun 4 alku). Valituksessa viitataan muun muassa saksalaistutkimukseen kuulokynnyksen alapuolilla oleviin ääniin reagoimisesta, dokumenttiohjelmaan, ruotsalaiseen tutkimukseen tuulivoimaloiden vaikutuksesta uneen sekä valtioneuvoston julkaisuun 20.4.2020.

Vastaus:

Tehdyn melumallinnuksen mukaan suurin kaavan toteuttamisesta aiheutuva melu asuin- ja lomarakennusten kohdalla on noin 34 dB yöaikaisen ohjearvon ollessa 40 dB. Meluselvityksen laskentatulokset alittavat tuulivoimameluasetuksen ulkomelutason ohjearvot arvot sekä sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetuksessa säädetyt sisämelutasoarvot.

Lainsäädäntö ei määrittele vähimmäisetäisyyttä tuulivoimaloiden ja asutuksen välillä. Ympäristöhallinnon mallintamisohjeella (2/2014)

on pyritty mitoittamaan riittävä suojaetäisyys tuulivoimalan ja melulle alttiin kohteen välillä. Ympäristöministeriö on julkaissut tuulivoimarakentamisen suunnittelua koskevan ohjeen, jota on päivitetty vuonna 2016 (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2016). Ohjeen mukaan tuulivoimaloiden ja melulle herkkien kohteiden välinen etäisyys on riittävä, kun meluselvityksenlaskentatulokset alittavat tuulivoimameluasetuksen ulkomelu-tasoarvot sekä sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetuksessa säädetyt sisämelutasoarvot.

Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännön mukaan tutkimuksissa ei ole havaittu yhteyttä tuulivoimaloiden ja tuulivoimala-alueiden asukkaiden kokemien infraäänien eli matalataajuuksisen, ihmiskorvin kuulemattomien äänten aiheuttamiksi epäiltyjen oireiden välillä. Ympäristöministeriön ohjeen 4/2012 mukaisesti tehtyjä meluselvityksiä voidaan siten pitää riittävinä (mm. KHO 17.11.2016 t. 4887). Uusimmat tutkimustulokset vahvistavat tätä johtopäätöstä entisestään (Maijala, Panu ym.: *Infrasound Does Not Explain Symptoms Related to Wind Turbines*, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja, 2020:34; samasta tutkimuksesta suomenkielinen tiivistelmä *Tuulivoimaloiden infraääni ja terveys*, Valtioneuvoston selvitys- ja julkaisutoiminnan artikkelisarja, Policy Brief nro 11/2020).

Valitus:

Valituksessa viitataan ympäristöministeriön ohjeistukseen sekä ympäristölupien tarpeeseen.

Vastaus:

Valituksessa ei ole esitetty syitä, miksi hanke vaatisi ympäristölupaa. Ympäristöluvan tarvetta ei arvioida kaavoitusmenettelyssä, vaan tarvittaessa erillisessä prosessissa kaavoitusprosessin jälkeen. Näin ollen ympäristöluvan tarvetta koskevat toteamukset valituksissa tulee jättää kokonaisuudessaan huomiotta, koska ympäristölupaharkinnalle ei ole oikeudellista perustetta kaavoitusprosessissa.

[NIMET POISTETTU] valitus

[NIMET POISTETTU] valitus on pituudeltaan yli 80 sivua, jonka lisäksi valituksessa ja liitteitä ja sitä on myös täydennetty. Erityisesti tämän valituksen osalta on syytä korostaa, että tässä lausunnossa ei toisteta kaikkea sitä, mikä ilmenee muun muassa kaavaselostuksesta ja muista kaavaan liittyvistä selvityksistä sekä muun muassa kaavaehdotusvaiheeseen liittyvässä 28.5.2020 päivätyssä vastineessa.

Seuraavassa on vastattu valitukseen samassa järjestyksessä kuin missä valitus on kirjoitettu. Aluksi on kuitenkin syytä todeta, että valituksessa on käsitelty kymmenissä eri kohdissa Turkkiselän alueen kaavoitusta vuosina 2018–2019. Valituksessa on esitetty lukuisia tähän aiempaan kaavoitusmenettelyyn liittyviä väitteitä, jotka koskevat kuulemista, yleisötilaisuuksia, esteellisyyttä, lausuntojen ja mielipiteiden huomioon ottamista, pöytäkirjojen sisältöä jne. Näillä asioilla ei kuitenkaan ole merkitystä tässä valitusasiassa. Kunnanvaltuusto päätti käynnistää Turkkiselän alueella tuulivoimayleiskaavoituksen ensimmäisen kerran 15.2.2018. Kaavaa valmisteltiin vuosina 2018–2019. Syksyllä 2019 todettiin, että kaavoitusmenettelyssä on todennäköisesti tapahtunut esteellisyydestä johtuva menettelyvirhe. Kunnanvaltuusto päätti lopettaa Turkkiselän osayleiskaavan tuolloin vireillä olevan kaavoituksen päätöksellään 18.12.2019 § 84. Samassa kokouksessa kunnanvaltuusto päätti aloittaa uuden kaavoituksen alueella (18.12.2019 § 85). Uudessa, tässä valitusasiassa kyseessä olevassa kaavoituksessa, on käytetty hyväksi aiemmin laadittuja selvityksiä ja niissä saatuja tietoja. Kyse on kuitenkin kokonaan uudesta ja erillisestä kaavoitusmenettelystä. Tämä on vakiintunut ja oikeuskäytännössä hyväksytty tapa oikaista esteellisyyteen liittyvät virheet. Aiemmalla kaavoitusmenettelyllä ei ole merkitystä nyt kyseessä olevan kunnanvaltuuston päätöksen lainmukaisuuden kannalta, eikä valituksen vuosien 2018–2019 kaavoitusmenettelyyn liittyviin väitteisiin ole tämän vuoksi tarpeen vastata.

Valitus:

LUONNOLLINEN VALINTA

Valituksessa on selostettu Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan ja Kainuun maakuntakaavan käsittelyä (s. 1–2).

Vastaus:

Valituksen yleisiä huomautuksia maakuntakaavoista ja niiden käsittelystä ei ole tarpeen kommentoida tarkemmin.

Valitus:

Valituksessa on käsitelty Vaalan tuulivoimayleiskaavaa 2030 ja sen merkitystä Turkkiselän tuulivoimaosayleiskaavan kannalta (s. 3–4).

Vastaus:

Vaalan tuulivoimayleiskaava 2030 on hyväksytty kunnanvaltuustossa 28.3.2019 § 15. Tuulivoimayleiskaava 2030 ei ole tullut voimaan siitä tehtyjen valitusten vuoksi. Kyseessä on erillinen kaavoitusmenettely, eikä siihen liittyviä valituksen väitteitä ole tarpeen kommentoida tässä yhteydessä.

Turkkiselän alueen kaavoituksessa ja kaavoituksen käynnistämispäätöksessä on otettu huomioon ne selvitykset, joita Vaalan tuulivoimayleiskaava 2030: een liittyen on tehty. Tuulivoimayleiskaava 2030:llä ei kuitenkaan ole ollut Turkkiselän kaavoituksessa maankäyttö- ja rakennuslain 42 §:n mukaista ohjausvaikutusta tai muuta oikeusvaikutusta.

Valitus:

Valituksen kohdassa Turkkiselän osayleiskaavamenettelyn tausta on selostettu kaavoitusmenettelyä (s. 4–5).

Vastaus:

Valituksen tässä kohtaa on yleisiä huomautuksia kaavoituksen etenemisestä, eikä niitä ole tarpeen kommentoida.

Valitus:

Valituksessa kohdassa tiedottamisiongelmia yleiskaavan ja Turkkielän hankkeen alkuvaiheessa on käsitelty mm. kunnan kaavoituskatsauksien sisältöä, mökkiläisneuvoston kesäkirjeitä sekä Turkkielän alueen kaavoitusta vuosina 2018–2019 (s. 5–7).

Vastaus:

Valituksenalaisen kaavapäätöksen vireille tulosta on kuulutettu 7.1.2020. Osallisilla on ollut mahdollisuus jättää mielipiteitä sekä osallistumia- ja arviointisuunnitelmasta ja kaavaluonnoksesta sekä myöhemmin kaavaehdotuksesta. Kaavasta on tiedotettu myös muuten, muun muassa avoimessa yleisötilaisuudessa 12.2.2020. Kaavasta tiedottaminen ja osallistumismahdollisuuksien varaaminen on ollut maankäyttö- ja rakennuslain sekä -asetuksen mukaista.

Turkkielän tuulivoimahankkeesta on tiedotettu ja käyty keskustelua jo aiemmin sekä virallisissa menettelyissä (YVA, Tuulivoimayleiskaava 2030, kaavoituskatsaukset, vuosien 2018–2019 Turkkielän osayleiskaavamenettely) että epävirallisemmin esimerkiksi lehdistössä. Näillä tai muutenkaan valituksessa tässä kohtaa viitatuilla seikoilla ei ole merkitystä nyt valituksenalaisen päätöksen lainmukaisuuden kannalta, eikä näihin liittyviä väitteitä ole tarpeen kommentoida tässä tarkemmin.

Valitus:

Kohdassa hankkeen koko on käsitelty muun muassa vuoden 2019 kaavaehdotuksia ja niistä annettuja vastineita, Vaalan tuulivoimayleiskaavaa 2030, Turkkielän asukaskyselyä, valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, ilmastotavoitteita ja etäisyyksiä rakennuksiin. Maakuntakaavan osalta valituksessa on käsitelty maakuntakaavan tuulivoimaselvityksen puskurianalyysia, maakuntakaavoituksen yhteydessä tehtyä näkemäalueanalyysia ja sen mitoitusperusteita sekä voimalapaikkojen sijaintien ja lukumäärän eroa maakuntakaavaan verrattuna. (s. 8–10).

Vastaus:

Kuten edellä on todettu, Turkkielän alueen aiemmalla kaavoitusmenettelyllä tai Vaalan tuulivoimayleiskaava 2030:llä ei ole kaavapäätöksen lainmukaisuuden kannalta merkitystä. Kaavan lainmukaisuus ei ratkea myöskään asukaskyselyn palautteen ja jätettyjen adressien perusteella. Selvästi asiaan kuulumattomia ovat viittaukset siihen, että Suomen osuus maailman hiilidioksidipäästöistä on vain runsaan promillen luokkaa ja että Vaalan tehtävä ei ole huolehtia koko Pohjois-Pohjanmaan energiantuotannosta. Näitä seikkoja ei ole tarpeen kommentoida tarkemmin.

Maakuntakaavakartassa tai maakuntakaavan kaavamääräyksissä ei ole määräyksiä siitä, kuinka monta tuulivoimalaitosta maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueelle voidaan sijoittaa. Myöskään maakuntakaavan selvitykset eivät ole perustuneet keskeisesti voimalaitosten lukumääriin. Yhtenä maakuntakaavaan liittyvänä selvityksenä tehtiin näkemäalueanalyysi, jossa esitettiin eri alueille näkyvien voimaloiden lukumäärät. Tässä analyysissä vielä toteuttamattomien maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden voimalapaikat asetettiin siten, että ne sijaitsivat säännöllisessä muodostelmassa kilometrin välein. Tällöin Turkkielän alueelle sijoittui vain 13 voimalaitosta. Tätä selvitystä ei voi tulkita siten, että tämän selvityksen mukaiset voimaloiden lukumäärät olisivat keskeisessä asemassa arvioitaessa sitä, onko maakuntakaava ollut ohjeena yleiskaavaa laadittaessa. Ei siis ole mahdollista laskea valituksessa tehdyin tavoin, että voimaloiden määrä Turkkielässä olisi lisääntynyt yli 200 % maakuntakaavan verrattuna. Maakuntakaavassa ei ole määrätty eikä sen lähtökohtana ole ollut voimaloiden lukumäärä.

Vaala
LUONNOLLINEN VALINTA

Tarkemmin maakuntakaavan ohjausvaikutukseen on palattu jäljempänä tässä lausunnossa.

Valitus:

Valituksessa kohdassa Pohjois-Pohjanmaan liitto (s. 10–11) on käsitelty Pohjois-Pohjanmaan liiton lausuntoa.

Vastaus:

Valituksen tässä kohtaa on nähtävästi esitetty aluksi joitain poimintoja Pohjois-Pohjanmaan liiton YVA-menettelyn yhteydessä antamasta lausunnosta ja sen jälkeen valittajien näkemyksiä lausunnosta.

Pohjois-Pohjanmaan liiton Turkkiselän tuulivoimahankkeeseen ja kaavoitukseen liittyvät lausunnot sekä YVA- että kaavavaiheissa ovat olleet erittäin myönteisiä. YVA-selostuksessa antamassaan lausunnossa liitto mm. totesi, että:

- arvioinnissa on laadittu erillistarkastelu vaihtoehtojen suhteesta maakuntakaavaan ja arvioitu varsin kattavasti hankkeen suhdetta maakuntakaavan tavoitteisiin ja suunnitteluperiaatteisiin
- arviointiselostuksessa on myös esitetty yhteisvaikutusten arviointi, jossa on otettu huomioon lähialueen muut potentiaaliset tuulivoima-alueet
- yhteisvaikutuksia on arvioitu sekä Pohjois-Pohjanmaan että Kainuun maakuntakaavoituksessa osoitetut tuulivoima-alueet huomioon ottaen
- Turkkiselän tuulivoimahanke ei kokonaisuutena arvioiden sijoitu ympäristöltään erityisen herkälle alueelle
- YVA-selvityksissä on otettu varsin kattavasti huomioon erityisesti maisemallisten yhteisvaikutusten näkökulma ja perusteltu tuulivoimarakentamisen keskittämistä Turkkiselän alueelle myös ympäristöllisin perustein

- Turkkiselän tuulivoimahankkeessa selvitetty vaihtoehdot tukeutuvat voimassa olevassa 3. vaihemaakuntakaavassa osoitettuihin tuulivoima-alueisiin. Suunnittelussa on otettu huomioon muun muassa maakuntakaavan tuulivoima-alueita koskevat keskeiset sijoittamiskriteerit ja keskitetyn sijoittamisen periaate.

Valitus:

Valituksessa kohdassa Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakunta-ohjelma ja kuntastrategia (s. 11–12) on käsitelty muun muassa maakunta-ohjelmaa, valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, maankäyttö- ja rakennuslain mukaisia alueiden käytön suunnittelun tavoitteita. Valituksessa viitataan erityisesti moottorikelkkareittiin, terveelliseen ja turvalliseen elinympäristöön, lähialueiden asuttuna pysymiseen, matkailuun sekä kuntalaisten tasa-arvoiseen kohteluun kohtelua.

Vastaus:

Kaavoituksessa on sovitettu yhteen erilaisia intressejä. Valituksessa tässä kohtaa mainitut asiat on otettu huomioon kaavoituksessa ja kaavaa varten laadituissa selvityksissä. Mainitut vaikutukset ovat monin osin vähäisiä. Moottorikelkkareitin virkistyskäyttöarvoon ei vaikuta olennaisesti se, että siitä noin 500 metrin päähän on sijoitettu tuulivoimalaitosten rakennuspaikkoja. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö on otettu erityisesti kaavoituksessa huomioon, ja tuulivoimalaitosten aiheuttama melu on huomattavasti alle ohjearvojen. Jaalangan kylän etäisyys rakennuspaikoista on noin neljä kilometriä. Vaikutukset matkailuun on arvioitu ja tähän on palattu myös jäljempänä tässä lausunnossa. Kuntalaisten tasa-arvoinen kohtelu ei tarkoita, että tuulivoimalaitoksia tulisi sijoittaa joka puolella kuntaa saman etäisyyden päähän mökeistä ja asunnoista. Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista, maakuntaohjelmasta, kuntastrategiasta tai muutenkaan valituksessa mainituista asioista ei muutenkaan seuraa, että kaava olisi lainvastainen.

Valitus:

Valituksessa kohdassa Asukaskyselyt (s. 12–15) on käsitelty järjestettyä asukaskyselyä ja maanomistajakyselyä sekä kiinnitetty huomiota muun muassa pieniin karttoihin, vastaajajoukon rajauksiin, kyselyn saapumiseen kaikille asukkaille, kyselyn tulosten huomioon ottamiseen sekä vuoden 2014 maanomistajakyselyyn.

Vastaus:

Osana ympäristövaikutusten arviointimenettelyä toteutettiin asukaskysely, jonka tarkoituksena oli selvittää tuulipuistohankkeen lähialueen asukkaiden ja loma-asukkaiden suhtautumista hankkeeseen sekä heidän näkemyksiään hankkeen ympäristövaikutuksista. Vastaavia kyselyitä ei järjestetä kaikissa tuulivoimahankkeissa, ja kaavan vaikutusten arviointi olisi täyttänyt lain vaatimukset, vaikka suunnitteluprosessi olisi toteutettu ilman asukaskyselyä. Yhteysviranomainen on YVA-menettelyssä antamassaan perustellussa päätelmässä todennut, että asukaskyselyn otanta on riittävä luotettavien tulosten saannille. Nämä seikat huomioon ottaen valituksen näkemyksiin asukaskyselyn järjestämisen yksityiskohdista ei ole tarpeen vastata tässä yhteydessä tarkemmin. Vaikutuksia on selvitetty riittävästi, vaikka kaavoitusmenettelyn yhteydessä ei ole järjestetty vastaavaa asukaskyselyä. Asiaa on käsitelty myös ehdotusvaiheen vastineraportissa (s. 49).

Vuoden 2014 maanomistajakysely liittyy koko kunnan tuulivoimayleiskaavan 2030 laadintaprosessiin eikä Turkkiselän kaavaprosessiin.

Valitus:

Valituksessa kohdassa yleisötilaisuudet on käsitelty 14.3.2019, 18.9.2019 ja 12.2.2020 järjestettyjä yleisötilaisuuksia (s. 15–18). Vuoden 2020 tilaisuudesta on mm. katsottu, että se pidettiin keskellä työviikkoa ja että kunnan-

johtaja rajoitti yleisön puheenvuoroja. Huomiota on kiinnitetty myös siihen, että ehdotusvaiheessa ei järjestetty yleisötilaisuutta ja että yleisötilaisuuden mielipiteistä ei ole kaavaselostuksessa merkintöjä.

Vastaus:

Vuoden 2019 yleisötilaisuudet eivät ole osa valituksenalaisen kaavapäätöksen valmisteluun liittyvää maankäyttö- ja rakennuslain mukaista vuorovaikutusta. Näihin liittyviä seikkoja ei ole tarpeen kommentoida tässä.

Yleisötilaisuuksien järjestäminen on yksi tapa lisätä kaavoitusmenettelyn vuorovaikutteisuutta. Tähän ei liity erityisiä muotovaatimuksia. On ikävää, jos kaavaluonnoksen yleisötilaisuudessa 12.2.2020 kaikki eivät kokemansa mukaan ole saaneet haluamaansa puheenvuoroa haluamassaan kohdassa tilaisuutta. Tilaisuuksien sisällöt ja rakenteet on suunniteltu yhteistyössä hanketoimijan, kaavakonsultin ja kunnan kanssa niin, että ne palvelisivat mahdollisimman monia. Tällaiset tai muut valituksessa tässä kohtaa mainitut seikat eivät voi johtaa siihen, että kunnanvaltuuston tekemä päätös olisi lainvastainen, eikä väitteitä ole siksi tarpeen kommentoida tarkemmin.

Kaavan ehdotusvaiheessa koronapandemian aiheuttaman poikkeusolojen vuoksi ei enää järjestetty kaavaehdotusta koskevaa julkista yleisötilaisuutta. Kunnan www-sivuille kuitenkin lisättiin videoesitys kaavaratkaisusta ja kaavan toteuttamisen vaikutuksista ja tarjottiin mahdollisuutta olla yhteydessä kuntaan, hanketoimijaan ja kaavoittajaan vuoropuhelun mahdollistamiseksi. Kaavoitusmenettelyn järjestäminen on toteutettu maankäyttö- ja rakennuslain sekä -asetuksen säännösten mukaisesti siten, että kaavaan osallisilla on ollut mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavan vaikutuksia ja lausua mielipiteensä asiasta. Yleisötilaisuuksissa käydyn keskustelun yksityiskohtainen raportointi ei sisälly vakiintuneeseen kaava-aineistojen sisältöön.

Valitus:

Valituksessa kohdassa Lausuntojen ja osallispalautteen huomioiminen osayleiskaavassa ja päätöksenteossa on käsitelty YVA-menettelyssä tehdyn asukaskyselyn tuloksia, Vaalan tuulivoimayleiskaava 2030:tä, mökkiläiskyselyn tuloksia, jätettyjä adresseja sekä YVA-menettelyn seurantaryhmässä käsiteltyjä asioita (s. 18–19).

Vastaus:

Kaavoituksessa joudutaan sovittamaan yhteen erilaisia intressejä. Kaavan vaikutusten selvittäminen ja vuorovaikutuksen järjestäminen ei tarkoita sitä, että kaavaratkaisu vastaisi kaikkien osallisten toiveita. Valituksen tässä kohtaa ei muutoinkaan ole sellaista kaavaratkaisun lainmukaisuuteen vaikuttavaa, josta olisi tarpeen lausua tarkemmin.

Valitus:

Valituksessa kohdassa YVA-selostuksen lausunnot on selostettu YVA-menettelyn perustelluissa päätelmissä esitettyjä haittojen lieventämistoimia, meluun liittyviä seikkoja sekä sitä, miten hankealueen kokoa on supistettu YVA-menettelyn aikana. Valituksessa on käsitelty myös voimaloiden sijoittelua yhdenvertaisuusperiaatteen kannalta sekä katsottu, että osa voimaloista sijaitsee liian lähellä mm. Uonuan järven ranta-asutusta (s. 19–22).

Vastaus:

Kaavapäätös ei voi olla lainvastainen sellaisilla perusteilla, että siihen olisi tehty liian vähän muutoksia verrattuna YVA- tai OAS-vaiheeseen tai että nämä muutokset ovat kohdistuneet liiaksi luontoarvojen suojeluun ja liian vähän valittajien tärkeimpinä pitämiin seikkoihin.

Lainsäädännössä ei ole määritetty vähimmäisetäisyyttä voimaloiden ja asutuksen välille. Tuulivoiman ulkomelutason ohjearvojen tarkoituksena on varmistaa meluhaittojen ehkäiseminen, mikä edellyttää tapauskohtaista harkintaa. Kaavoituksen ja lupaharkinnan yhteydessä tehtävän melumallinnuksen avulla määritetään riittävä etäisyys tuulivoimaloiden ja asutuksen välille. Maankäyttö- ja rakennuslaissa on säädetty rakennusluvan ja suunnittelutarveratkaisun harkinnassa sovellettavista luvan myöntämisen edellytyksistä. Lupa on myönnettävä niiden täyttyessä. Kaava-aineistoon laaditun melumallinnuksen mukaan lähimmissä häiriintyvissä kohteissa alitetaan reilusti valtioneuvoston asetus tuulivoimamelun ohjearvoista ja pienintaajuinen melu jää alle sisätilojen toimenpiderajojen.

Yleiskaavan kohtuuttomuuden arviointi on kokonaisharkintaa, jossa arvioinnin lähtökohtana on yleiskaavan ja kaavamääräysten kokonaisvaikutukset maanomistajan asemaan. Tuulivoimapuistojen laajimmalle ulottuvat vaikutukset ovat maisemallisia. Pelkästään sitä, että voimalat näkyvät kiinteistölle tai sitä, että voimaloiden maisemavaikutukset yleisemminkin voivat vaikuttaa kiinteistöjen arvoon tuulivoimapuiston ulkopuolisella alueella, ei korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisun KHO 2013:184 mukaan voida pitää säännöksessä tarkoitettuna kohtuuttomana haittana. Osayleiskaava on laadittu niin, että kaikkia tuulivoimaloiden rakennuspaikkojen ulkopuolisia kiinteistöjä voidaan käyttää nykyisen käyttötarkoituksen mukaan.

Maiseman ja rakennetun kulttuuriympäristön arvot sekä tuulivoimaloiden vaikutukset maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön on tunnistettu ja kuvattu kaava-asiakirjoissa. Myös maisemavaikutuksen luonne, laajuus ja merkittävyys on kuvattu maisemavaikutusten arvioinnissa. MRL 39 ja 77 b §:t eivät edellytä, että maisema ei tuulivoimarakentamisen johdosta saisi muuttua lainkaan.

Perustuslain kieltämää syrjintää ei ole se, että tuulivoimalaitosten rakennuspaikkojen etäisyys muista rakennuksista on suurempi kuin etäisyys Uonuanjärven rannalla oleviin loma-asuntoihin.

Valitus:

Valituksessa kohdassa Osallisten mielipiteet on katsottu, että annetut mielipiteet on huomioitava 1. vaiheesta lähtien, käsitelty mielipiteiden määrää, yleisötilaisuuksissa annettujen mielipiteiden huomioon ottamista sekä kaavaselostuksen sisältöä (s. 22–23).

Vastaus:

Nyt kyseessä oleva kaavoitus on päätetty aloittaa 18.12.2019. Samalla alueella aiemmin vireillä olleessa kaavoitusmenettelyssä jätetyissä mielipiteissä esille tulleita asioita on voitu ottaa huomioon kaavaa laadittaessa selvityksenä, mutta ne eivät ole MRL 62 §:ssä tarkoitettuja mielipiteitä.

Kaavaselostuksessa on käsitelty mielipiteiden ja muistutusten huomioon ottamista (s. 75) ja kaavaselostuksen liitteenä on yksityiskohdaiset vastineraportit mielipiteiden ja muistutusten sisällöstä ja niiden vaikutuksesta kaavaratkaisuun (liitteet 14 ja 15). Käsittelytapa on lainmukainen tai ylittää lain vaatimukset.

Valitus:

Valituksessa kohdassa Toimielimet on viitattu elinvoimalautakunnan ja kunnanhallituksen kokouksissa jätettyihin vastaesityksiin ja eriäviin mielipiteisiin ja todettu, että esitykset eivät saaneet riittävää kannatusta kunnan toimielimissä (s.23).

Vastaus:

LUONNOLLINEN VALINTA

Valituksen tässä kohtaa ei ilmene mitään, jolla perusteella kaavaratkaisu voisi olla lainvastainen, eikä väitteitä ole tarpeen kommentoida tarkemmin.

Valitus:

Valituksessa kohdassa Kivesvaara on katsottu, että vaikutusta Kivesvaaran matkailuyritykselle on vähätelty. Valituksessa on käsitelty vuonna 2019 esitettyjä havainnekuvia, pimeään ajan havainnekuvien esittämistä vasta vastineraportissa 26.3.2020, havainnekuvien laatua sekä muutoin matkailua koskevaa vaikutusten arviointia (s. 23–24).

Vastaus:

Toisin kuin valituksessa on väitetty, vaikutuksia Kivesvaaran matkailuyrityksen toimintaan ei ole vähätelty, vaan vaikutukset on arvioitu perusteellisesti ja otettu huomioon päätöksenteossa. Asiaa on käsitelty tarkemmin jäljempänä Arctic Giant/Jättiläisenmaan valituksen kohdalla.

Valitus:

Valituksessa kohdassa vapaa-ajan asukkaat, kunnassa kiinteää omaisuutta hallitsevat ja omistavat (s. 24–27) on käsitelty tiedottamista vapaa-ajan asukkaille. Erityisesti on käsitelty mökkineuvoston (vapaa-ajan asukasneuvoston) toimintaa, mökkikirjeitä ja Kesälehden sisältöä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tiedottamista ei pidetty riittävänä, ei myöskään kaavaehdotuksen nähtäville asettamista. Valituksen mukaan kunnan tuulivoimayleiskaavan ja Turkkiselän eri vaiheiden nähtävilläolosta ei ole ilmoitettu esimerkiksi Kainuun Sanomissa tai Kalevassa.

Vastaus:

Turkkiselän kaavahankkeen osalta kuulutukset on julkaistu kotisivuilla, ilmoitustaululla ja paikallislehdessä (Tervareitti). Ehdotusvaiheessa kuulutus julkaistiin edellä mainittujen lisäksi myös naapurikuntien paikallislehdissä (Puolanka ja Väylä -lehdet). Kaava-alueen maanomistajille ja naapurikuntien 40 dB:n melualueen sisäpuolelle jäävien kiinteistöjen omistajille kaavoituksesta on tiedotettu vielä erikseen kirjeitse (tarkemmin kaavaselostus sekä ehdotusvaiheen vastineraportti). Ylipäätään kaavaprosessissa on noudatettu Vaalan kunnanhallituksen päätöstä (6.6.2017 § 152) kunnallisten ilmoitusten julkaisemisesta.

Koko tuulivoimahankkeen kehittämisen aikana, erityisesti YVA-menetellelyn yhteydessä, asian käsittely lehdissä ollut vielä huomattavasti laajempaa. Hankesuunnittelun aikana on toteutettu neljä avointa yleisötilaisuutta. Hanketta ja sen etenemistä on käsitelty myös lehdistössä ja yleisötilaisuudet on osin striimattu vapaa-ajan asukkaiden osallistumismahdollisuuksien lisäämiseksi. Kun edellä mainitun yhdistää siihen, että kunta, hankkeen kaavakonsultti ja Tuulialfa ovat kaikki tahoillaan keskustelleet ja antaneet lisätietoa lukuisten erikseen tapahtuvien yhteydenottojen osalta, on kunnan kanta se, että osallisille on annettu aito mahdollisuus mielipiteen ilmaisemiseen. Kaavaratkaisussa tapahtuneiden muutosten myötä voidaan todeta, että osallistuminen ja vuorovaikutus ovat myös johtaneet muutoksiin kaavaratkaisussa.

Tiedottaminen ja osallistumismahdollisuuksien varaaminen vapaa-ajan asukkaille sekä kunnassa kiinteää omaisuutta hallitseville ja omistaville sekä muutenkin osallisille on ollut lain mukaista ja huomattavasti lain minimivaatimukset ylittävääkin. Lainsäädännön ja valituksessa viitatus ympäristöministeriön ohjeistuksen mukainen lähtökohta on, että kaavoituksesta on tarvittaessa tiedotettava myös naapurikunnissa, jos kaavan vaikutukset ulottuvat näiden alueille. Sen sijaan lainsäädäntö tai ohjeistus eivät edellytä, että kaavoituksesta tiedotettaisiin maakunnallisissa tai valtakunnallisissa sanomalehdissä, vaikka osa usean kilometrin päässä kaava-alueesta olevien vapaa-ajan asuntojen omistajista ei asukaan kunnan alueella. Käytännössä nämäkin tahot ovat saaneet laajasti tietoa hankkeesta ja kaavoituksesta.

Valituksen väitteitä mm. mökkikirjeistä tai asukasneuvoston toiminnasta ei ole tarpeen kommentoida tarkemmin.

Koko kunnan tuulivoimayleiskaava 2030 on erillinen kaavoitusmenettely, eikä siihen liittyviä valituksen väitteitä tai prosessin oikeellisuutta ole tarpeen kommentoida tässä yhteydessä.

Valitus:

Valituksessa kohdassa Tiedottamisongelmia on käsitelty erityisesti kunnan internet-sivujen sisältöä (s. 27–29). Valituksessa on myös selvitetty valitusajan alkamista (s. 29). Lisäksi valituksessa on kiinnitetty huomiota siihen, että valitusaika on ajoittunut heinäkuulle, jolloin kunnanvirasto ja puhelinvaihe on ollut suljettuna (s. 29–30). Edelleen on katsottu, että kaavoihin liittyviä asiakirjoja on siirrelty linkistä toiseen tai niitä on poistettu tai asiakirjoja ei ole löytynyt lankaan tai niitä ei ole päivitetty (s. 30).

Vastaus:

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 32 a §:n mukaan kaavoituksen vireilletulosta, tilaisuuden varaamisesta mielipiteen esittämiseen kaavaa valmisteltaessa sekä kaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta on mahdollisuuksien mukaan tiedotettava myös sähköisesti. Kaavaehdotus on mahdollisuuksien mukaan julkaistava myös sähköisesti. Tiedotettaessa on ilmoitettava, miten asiasta on saatavissa lisätietoja sekä minne asiasta on mahdollisuus esittää mielipiteensä. Näin kunnassa on toimittu, eikä valituksessa ole tuotu esiin mitään, joka asettaisi tämän kyseenalaiseksi.

Väitteitä ja kommentteja aiemmasta vuoden 2019 kaavoitusmenettelystä ei ole tarpeen kommentoida. Myöskään sillä ei ole merkitystä, että kaava-aineistoa ei ole ollut kokonaisuudessaan nähtävillä aikoina nähtävilläoloaikojen ulkopuolella tai että kunnan internet-sivujen rakennetta on muutettu.

Tiedottamista on käsitelty myös ehdotusvaiheen vastineraportissa, s. 33.

Valitusajan laskeminen ei vaikuta kunnanvaltuuston päätöksen lainmukaisuuteen. Kunnanhallituksen käsityksen mukaan hallinto-oikeus voi tutkia kaikki valitukset, jotka ovat saapuneet kunnan julkaisemassa kuulutuksessa mainitussa määräajassa. Kuulutus on liitetty tähän lausuntoon.

Päätöksenteon jälkeen päätös ja kaava-aineisto on ollut valitusajan luettavissa sekä kunnan internet-sivuilla että kirjastossa. Valituksesta ei ilmene tälläkään kohtaa mitään, jolla perusteella menettely olisi lainvastainen.

Valitus:

Valituksessa kohdassa Esityslistat (s. 30–31) on käsitelty internetissä julkaistuja elinvoimalautakunnan kokousten esityslistoja sekä kunnanvaltuuston kokouksen 18.6.2020 esityslistaa. Erityisesti on mainittu, että viranomaisneuvottelujen 19.12.2018 ja 16.1.2020 muistioita ei ollut kaava-asiakirjojen mukana nähtävillä edes toimielimien kokousten asiakirjojen joukossa.

Vastaus:

Kuntalain 29 §:n mukaan kunnan on huolehdittava, että toimielinten käsittelyyn tulevien asioiden valmistelusta annetaan esityslistan valmistuttua yleisen tiedonsaannin kannalta tarpeellisia tietoja yleisessä tietoverkossa. Laki ei siis velvoita julkaisemaan esityslistoja liitteineen kokonaisuudessaan tietoverkossa. Kaavan laatimisesta kuulaa ja tiedotetaan osallisia erikseen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisella tavalla. Nämä seikat huomioon ottaen valituksen väitteitä toimielinten esityslistojen ja niiden liitteiden julkaisusta tietoverkossa ei ole tarpeen kommentoida tarkemmin.

Viranomaisneuvottelun muistiot eivät ole vakiintunutta kaava-asia-kirjojen sisältöä tai sellaista kaavan liittyvää selvitystä, josta olisi tarpeen kuulla erikseen osallisia. Valituksessa erityisesti viitattu viranomaisneuvottelu 19.12.2018 ei liittynyt nyt valituksenalaisen päätöksen valmisteluun. Viranomaisneuvottelun muistio 16.1.2020 on tarkastettu ja toimitettu neuvotteluun osallistuneille tahoille. Valittaja on pyytänyt viranomaisneuvottelun muistiota (16.1.2020) ja hän on saanut sen tutustuttavakseen.

Valitus:

Valituksessa kohdassa Salassa pidettävien tietojen julkaiseminen on käsitelty elinvoimalautakunnan kokouksen ja kunnanhallituksen kokouksen esityslistaa sekä Facebook-ryhmässä ja kunnan verkkosivulla ilmenneitä mielipiteiden esittäjien nimiä.

Vastaus:

Esityslistojen riittävää ja lain mukaista julkaisua tietoverkossa on käsitelty tässä vastineessa jo edellä.

Mielipiteiden esittäjien nimien ilmeneminen verkkosivuilta tai Facebook-ryhmässä ei liity nyt valituksenalaisen kaavapäätöksen lainmukaisuuteen. Valituksen tätä osaa ei ole tämän vuoksi tarpeen kommentoida tässä yhteydessä.

Valitus:

Valituksessa kohdassa Kaavoituskatsaukset (s. 32–35) on mm. katsottu, että kaavoituskatsaukset ovat olleet myöhässä, että tiedot Turkkielän hankkeesta ovat olleet riittämättömiä ja että kaavoituskatsauksista ei ole tiedotettu riittävästi. Valituksen mukaan kaavamateriaali ei ole ollut aiempien kaavoituskatsauksien ja kunnan verkkosivun ilmoituksen mukaisesti nähtävillä eri käsittelyvaiheissa. Edelleen on katsottu, että eri kaavoituskatsaukset ovat sisältäneet vanhentunutta tietoa Turkkielän hankkeesta.

Vaala
LUONNOLLINEN VALINTA

Vastaus:

Vireilletulosta voidaan ilmoittaa joko kunnan kaavoituskatsauksessa tai kaavakohtaisella ilmoituksella, kuten on tehty Turkkielän kaavoituksen osalta. Turkkielän kaavoituksen vireilletulosta on ilmoitettu erillisellä kuulutuksella 7.1.2020. Kaavakohtainen ilmoitus on julkaistu paikkakunnalla leviävässä sanomalehdessä, ilmoitustaululla ja kunnan www-sivuilla. Nyt valituksenalaisesta kaavapäätöksestä tiedottaminen ei siis ole perustunut tältä eikä muiltakaan osin kaavoituskatsauksiin. Kaavoituskatsausten julkaisun aikataululla ja sanamuodilla ei ole merkitystä nyt valituksenalaisen kaavapäätöksen lainmukaisuuden kannalta, eikä tähän liittyviä valituksen väitteitä ole tarpeen kommentoida tarkemmin. Kaavoituskatsaukset tehdään lain mukaisesti kerran vuodessa, eikä niistä ole saatavissa joka hetki ajantasaista tietoa kaavoitusten etenemisestä.

Kuultavana oleva aineisto on ollut nähtävillä tietoverkossa koko nähtävilläoloajan sekä kaavaluonnos- että kaavaehdotusvaiheissa. Päätöksen lainmukaisuuden kannalta ei ole merkitystä sillä, että koko kaava-aineistoa ei ole ollut yleisessä tietoverkossa kunnan internet-sivujen uudistuksen vuoksi joka hetki muina aikoina.

Valitus:

Valituksen kohdassa OAS, vireille ja tiedottaminen (s. 35–38) on käsitelty aluksi osallistumis- ja arviointisuunnitelman sanamuotoja ja niiden löytymistä kunnan verkkosivulla nähtävilläoloajan jälkeen (s. 35–36). Tämän jälkeen on käsitelty kaavan vireilletulosta ilmoittamista ja sitä, että OAS ja kaavaluonnos ovat olleet yhtä aikaa nähtävillä (s. 36). Valituksen mukaan muualla asuvia kunnan jäseniä ei ole tiedottamisessa huomioitu (s. 36–37).

Vastaus:

Kaavoitusmateriaalista ja kaavaselostuksesta ilmenee selkeästi, kuinka kaavoitukseen liittyvä vuorovaikutus ja kaavasta tiedottaminen on järjestetty maankäyttö- ja rakennuslain sekä asetuksen mukaisella tavalla. Asiaa on käsitelty myös vastineraporteissa (kaavaselostuksen liitteet 13 ja 14) sekä aiemmin tässä lausunnossa. Valittajien tässä kohtaan esittämällä huomautuksilla ei ole merkitystä kaavapäätöksen lainmukaisuuden kannalta, eikä niitä ole tarpeen käsitellä tarkemmin.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavaluonnoksen yhtä aikaa nähtäville asettaminen ei ole MRL:n tai MRA:n vastaista ja tätä menettelyä on toteutettu lukuisissa kaavahankkeissa, silloin kun se on ollut tarkoituksenmukaista. Tässä tapauksessa tämä todettiin aloitusvaiheen viranomaisneuvottelussa (16.1.2020) tarkoituksenmukaiseksi etenemistavaksi.

Valitus:

Valituksen kohdassa Vetoaminen yleiskaavasta tiedottamiseen käsitellään 2.8.2019 päivättyä vastineraporttia (s. 38).

Vastaus:

Valituksessa käsitellään tällä kohtaa aiempaa samalla alueella vuosina 2018–2019 vireillä ollutta kaavoitusmenettelyä, eikä valitukseen ole tarpeen vastata tarkemmin.

Valitus:

Valituksen otsikon Osallisuus ja vuorovaikutus alla mainitaan aluksi kunnan verkkosivujen Faktaa tuulivoimasta -linkkiä (s. 38).

Vastaus:

Valituksesta ei ilmene mitään, jolla perusteella asia liittyisi kunnanvaltuuston päätöksen lainmukaisuuteen.

Valitus:

Valituksen kohdassa Vapaa-ajan asukasneuvosto, Kivesvaaran matkailu, kyläyhdistys käsitellään mainittujen elinten ja yhdistysten toimintaa. Valituksessa on mm. katsottu, että vapaa-ajan asukasneuvosto ei ole hoitanut tehtäviään eikä pitänyt huolta oikeuksistaan (s. 39). Valituksen mukaan Turkkielän kaavasta olisi pitänyt pyytää lausuntoa vapaa-ajan asukasneuvostolta ja asukasneuvoston olisi pitänyt olla mukana kaavoitusmenettelyssä ja YVA-seurantaryhmässä (s. 39–40).

Vastaus:

Valituksessa käsitellään tällä kohtaa lähinnä aiempaan vuonna 2019 päättyneeseen kaavoitusmenettelyyn ja sen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan liittyviä asioita, joilla ei ole merkitystä nyt kyseessä olevan päätöksen lainmukaisuuden kannalta.

YVA-menettelyssä saatuja tietoja voidaan käyttää ja on käytetty selvityksenä kaavaa laadittaessa, mutta YVA-menettelyn lainmukaisuus ja sen seurantaryhmän toiminta ei ole nyt hallinto-oikeudessa käsiteltävänä.

Asukasneuvoston kokouksissa on käsitelty kaavoitusta ja asukasneuvoston asukasjäsenet ovat jättäneet muistutuksen sekä kaavaluonnoksesta että kaavaehdotuksesta.

Valitus:

LUONNOLLINEN VALINTA

Valituksen kohdassa Seurantaryhmä käsitellään YVA-menettelyn seurantar ryhmää (s. 41).

Vastaus:

YVA-menettelyssä saatuja tietoja voidaan käyttää ja on käytetty selvityksenä kaavaa laadittaessa, mutta YVA-menettelyn lainmukaisuus ja sen seurantar ryhmän toiminta ei ole nyt hallinto-oikeudessa käsiteltävänä.

Valitus:

Valituksen kohdassa Viranomaisneuvottelut (s. 42–43) käsitellään aluksi vuosien 2018–2019 viranomaisneuvotteluja. Viranomaisneuvottelun 16.1.2020 osalta on mainittu, että sen muistiota ei ole ollut kunnan toimielimien kaava-asiakirjojen liitteissä.

Vastaus:

Ainoa nyt kyseessä olevaan kaavoitusmenettelyyn liittyvä viranomaisneuvottelu on pidetty 16.1.2020. Aiempiin kaavoitusmenettelyihin liittyviä vaiheita ei ole tarpeen kommentoida.

Viranomaisneuvottelun pöytäkirja on ollut pyydettyinä saatavissa. Siihen, että sitä ei ole ollut tietoverkossa tai kirjastossa ei liity mitään poikkeuksellista tai lainvastaista.

Valitus:

Valituksessa on käsitelty Turkkiselän osayleiskaavaehdotuksen 26.3.2020 näytteillääoloa 16.4.–18.5.2020 ja koronakaranteenia (s. 43–45). Valituksessa on mm. mainittu, että asiakirjoja ei lupauduttu lähettämään kotiosoitteeseen niille ikäihmisille, jotka eivät käytä nettiä.

Vastaus:

Kuten valituksessakin on tuotu esiin, kaavaehdotukseen liittyvät asiakirjat ovat olleet nähtävillä kunnan verkkosivulla ja kunnantalolla, jossa oli varauduttu siihen, että kaava-asiakirjoihin tutustuminen voidaan tehdä turvallisesti. Lisäksi kuulutuksessa mainittiin, että jos osallisella on haasteita aineistoon tutustumisen järjestämiseksi, niin osallisen tulee ilmaista siitä kuulutuksessa mainittuun puhelinnumeroon. Kuntaan ei tullut osallisten yhteydenottoja siitä, että kaavaehdotuksen aineistoon ei olisi ollut mahdollisuutta osallisella tutustua. Mikäli yhteydenottoja olisi tullut, olisi kunta järjestänyt keinon aineistoihin tutustumiseen esimerkiksi postittamalla aineiston.

Kunnan menettely on ollut kevään poikkeustila huomioon ottaen asianmukainen ja Kuntaliiton ohjeistuksen mukainen. Menettely ei ole lainvastainen esimerkiksi sillä perusteella, että kunta ei ole tuonut erikseen esille mahdollisia tapoja asiakirjojen vaihtoehtoiseen tutustumiseen, joka päätettiin toteuttaa tapauskohtaisesti soveltuvimmalla tavalla. Asiaa on käsitelty myös kaavaehdotukseen liittyvässä vastineraportissa (s. 35).

Valitus:

Valituksessa on käsitelty Pirttikankaan ja Rovankankaan voimala-alueiden poistamista kunnan tuulivoimayleiskaavasta 2030 ja voimaloiden siirtoa Turkkiselän hankealueelle. Valituksen kohdassa käsitellään Vaalan tuulivoimayleiskaavaa 2030 sekä Turkkiselän alueen kaavoitusta vuonna 2019. Valituksessa kohta yleiskaavan käsittely ohjausryhmässä 19.11.2019 koskee samoin näitä aiempia kaavoituksia, samoin kohdat Turkkiselän hankkeen viranomaisneuvottelu 19.12.2018 sekä Yleiskaavan käsittely elinvoimalautakunnassa 5.2.2018 ja kunnanhallituksessa 12.2.2018. (s. 45–48)

Vaala
LUONNOLLINEN VALINTA

Vastaus:

Nyt kyseessä olevan kaavapäätöksen valmistelu on alkanut 18.12.2019, kun Vaalan kunnanvaltuusto on hyväksynyt Turkkielän osayleiskaavan kaavoituksen käynnistämisen. Kunnalla on laaja harkintavalta päättää siitä, mitä alueita se kaavoittaa. Kunnanvaltuusto oli voinut harkintavaltansa puitteissa tehdä mainitun päätöksen ja aloittaa kaavan laatimisen Turkkielän alueelle.

Päätöksen taustalla ovat vaikuttaneet ne selvitykset, joita Tuulivoimayleiskaava 2030:n laatimisen yhteydessä on tehty, samoin Turkkielän alueen tuloksettomasti vuoden 2019 lopulla päättyneen kaavoituksen yhteydessä tehdyt selvitykset. Näillä kaavoitusmenettelyillä ei kuitenkaan ollut suoraa oikeudellista merkitystä asiassa. Näiden aiempien kaavoitusten vaiheiden, niihin liittyvien pöytäkirjamerkintöjen ja neuvottelujen käsittely ei vaikuta nyt kyseessä olevan kaavapäätöksen lainmukaisuuteen, eikä niitä ole tarpeen käsitellä tässä tarkemmin.

Valitus:

Valituksen kohdassa kaavojen ohjaavuus ja Vapo Oy (s. 48–50) on käsitelty mm. Matkalamminkurun suoaluetta, Vaalan tuulivoimayleiskaava 2030:n merkintöjä sekä vuosien 2018–2019 kaavamenettelyjä. Valituksessa käsitellään sitä, miten kaavaselostuksessa ja vastineissa on kuvattu Tuulivoimayleiskaava 2030:n merkitystä. Valituksen mukaan seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävät alueidenkäyttökysymykset tulee lähtökohtaisesti tutkia ja ratkaista maakuntakaavassa. Kuntalaisia ei kohdeltu tasavertaisesti kuin koko kunnan tuulivoimayleiskaavaa ei tehty valmiiksi ennen osayleiskaavoja.

Vastaus:

Kaavoituksen käynnistämiseen ovat liittyneet Vaalan Tuulivoimayleiskaava 2030:n laatimisen yhteydessä käydyt keskustelut ja tuohon kaavaan liittyneet selvitykset. Kyseisellä lainvoimaa vailla olevalla kaavalla ei kuitenkaan ole tässä kaava-asiassa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista ohjausvaikutusta tai muuta oikeudellista merkitystä. Tuulivoimayleiskaava 2030:n laatimista tai sen merkitystä ei ole tarpeen käsitellä tässä tarkemmin.

Turkkiselän kaavaratkaisussa on huomioitu Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan mukaiset turvetuotantoon soveltuvat tai mahdollisesti soveltuvat alueet (eo- osa-aluemerkinnällä) huomioiden maakuntakaavan yleispiirteisyys. Turkkiselän kaavaratkaisussa on osoitettu maakuntakaavan mukaiset turvetuotantoalueet, joskin muiden maankäyttömuotojen yhteensovittamisen osalta Matkalamminkurun alueen laajuus on hieman maakuntakaavan varausta suppeampi. Iso Lehmisuon aluetta ei ole suojelullisten arvojen vuoksi kaavalla osoitettu turvetuotantoon soveltuvaksi.

Tuulivoimayhtiöllä on sopimus ko. alueen maanomistajan kanssa tuulivoimatuotannosta alueelle. Tällä hetkellä Matkalamminkurun alueella ei ole ympäristölupaa turvetuotantoon. Mikäli luvittaminen turvetuotantoon alueella etenee, niin hankkeen jatkosuunnittelussa otetaan huomioon toimintojen tarkoituksenmukainen ja turvallinen toimintojen yhteensovittaminen. Tielinjaukset, maakaapelit ja voimaloiden sijainnit on osoitettu kaavassa ohjeellisina.

Valitus:

Valituksen kohdan Esteellisyys. Vaalan tuulivoimayleiskaava 2020/2030 ja Turkkiselän osayleiskaava mukaan esteelliset henkilöt (Reijo Virkkunen, Markus Rovio ja Tiina Koski-Tulppo) olisivat osallistuneet Vaalan tuulivoimayleiskaava 2030:n käsittelyyn. (s. 50–53)

Vastaus:

Nyt on kyseessä valitus Turkkielän osayleiskaavan hyväksymisestä. Vaalan kunnanvaltuusto on päättänyt käynnistää kaavoituksen 18.12.2019 § 85. Kaavaa on valmisteltu elinvoimalautakunnan ja kunnanhallituksen kokouksissa vuoden 2020 aikana ja kaavasta on päätetty kunnanvaltuustossa 18.6.2020 § 36. Reijo Virkkunen ja Markus Rovio eivät ole osallistuneet missään näissä vaiheissa kaavan valmisteluun tai siitä päättämiseen, eikä valituksessa edes väitetä tällaista.

Tiina Koski-Tulppo on osallistunut asian valmisteluun elinvoimalautakunnassa kolmessa eri kokouksessa. Tarkempi selvitys tästä on liitetty tähän lausuntoon. Hän ei omista maata kaava-alueella, eikä valituksessa ei esitetä muutenkaan mitään syytä, miksi hän olisi esteellinen asiassa. Sillä ei ole merkitystä, että hän on katsonut itsensä erehdyksessä esteelliseksi vuonna 2019 samaa aluetta koskevaa kaavaa käsiteltäessä.

Valituksessa esitetyt esteellisyysväitteet koskevat lähinnä Tuulivoimayleiskaava 2030:n laatimista tai Turkkielän alueen aiempaa vuonna 2019 päättynyttä kaavoitusta. Nämä eivät ole osa nyt valituksenalaisen päätöksen valmistelu tai siitä päättämistä, eikä näitä väitteitä ole tarpeen kommentoida.

Valituksessa mainituilta henkilöille on varattu hallinto-oikeuden edellyttämällä tavalla varattu tilaisuus antaa selitys esteellisyysväitteiden johdosta. Selitykset on toimitettu hallinto-oikeudelle.

Valitus:

Valituksen kohdassa Visuaaliset vaikutukset (s. 53–55) on käsitelty kaavan toteuttamisen vaikutuksia erityisesti Rokuan Geopark-alueen, Oulujärven ja sen ranta-alueiden muiden järvien ja lampien kannalta. Valituksessa on kuvattu sitä, kuinka maisemallisia vaikutuksia on kuvattu YVA-selostuksessa ja kaavaselostuksessa. Edelleen valituksessa on käsitelty maakuntakaavasta poikkeamista maisemallisten vaikutusten kannalta. Maisemallisten vaikutusten käsittely jatkuu alaotsikon Yhteisvaikutukset (s. 55–57) kohdalla.

Vastaus:

Maisemallisia vaikutuksia Rokuanvaaran Geopark-alueelle ja Oulujärvelle on arvioitu perusteellisesti kaavaselostuksissa, sen liitteissä ja YVA-menettelyssä. Selvitykset antavat oikean ja kattavan kuvan maisemavaikutusten suuruudesta, ja maisemavaikutukset on otettu asianmukaisesti huomioon päätöstä tehtäessä.

Toisin kuin valituksessa on väitetty, maakuntakaavassa ei ole pyritty pienentämään voimaloiden maisemavaikutuksia kasvattamalla voimaloiden välinen välimatka kilometriin. Maakuntakaavan ohjausvaikutusta on tarkasteltu tarkemmin kaavamateriaalissa sekä toisaalla tässä vastineessa.

Valitus:

Valituksen otsikon Kivesvaara ja Jättiläisenmaa Oy/Arctic Giant Oy sekä sen jälkeisen alaotsikon Yhteisvaikutukset kohdalla vaikutuksia mainittuun matkailukohteeseen (s.57–59).

Vastaus:

Vaikutukset Kivesvaaran matkailukohteeseen on otettu huomioon kaavaa valmisteltaessa ja siitä päätettäessä. Mainittu yhtiö on tehnyt päätöksestä oman valituksen, ja asiasta on lausuttu tällä kohtaa jäljempänä tarkemmin.

Valitus:

Kohdassa Vaikutuksista matkailuun (s. 59–60) on katsottu, että elinkeinoista matkailu kärsii eniten voimaloiden maisemavaikutuksista. Tässä kohdasta valitusta on palattu jo aiemmin käsiteltyihin maisemavaikutuksiin Kivesvaaran ja Oulujärven ympäristön kannalta. Valituksen mukaan yli sivun mittainen YVA-selostus vaikutuksista matkailuelinkeinoon on kaavaselostuksesta jätetty pois kokonaan. Valituksessa on käsitelty myös maakuntakaavan mukaista mv-aluetta, Rokua Geopark-alueen matkailun kehittämistä ohjaavaa suunnitelmaa sekä moottorikelkkareittiä.

Vastaus:

Vaikutukset matkailuun on otettu asianmukaisesti huomioon. Vaikka joitain osia 260 sivua pitkstä YVA-selostuksesta ei ole otettu kaavaselostukseen tai vaikka asiat on esitetty kaavaselostuksessa suppeammin, se ei tarkoita, että nämä seikat olisi jätetty ottamatta huomioon kaavan vaikutusten arvioinnissa. Kaavaselostuksessa on viitattu YVA-selostukseen ja siinä on myös linkki ympäristöhallinnon verkkopalveluun, jossa YVA-selostus ja laajemminkin YVA-menetelyyn liittyvä aineisto on käytettävissä.

Kaavaselostuksessa sekä muussa kaavaan liittyvissä selvityksissä on käsitelty sekä vaikutuksia Oulujärven matkailuun että muutoin Rokua Geopark-alueeseen.

Maakuntakaavan mukainen moottorikelkkareitti on otettu asianmukaisesti huomioon, eikä sen käyttömahdollisuuksiin ja merkitykseen vaikuta olennaisesti se, että siitä noin 500 metrin päähän on sijoitettu tuulivoimalaitosten rakennuspaikkoja

Valitus:

Alaotsikon Yhteisvaikutukset kohdalla on jatkettu matkailuun kohdistuvien vaikutusten käsittelyä ja katsottu mm., että yhteisvaikutusten näkemäaluekartat ovat puutteellisia ja että voimaloiden visuaalisia vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia maakuntakaavan virkistysalueille ei ole selvitetty (s. 61).

Vastaus:

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. Vaikutusarviointien tarkastelun laajuus perustuu nimenomaan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun. Maisemavaikutusten arviointi on ollut huolellista ja asianmukaista (mm. kaavaselostus s. 137–140 ja YVA-selostus s. 233–239). Yli 20 km etäisyydelle ei voida enää arvioida syntyvän merkittäviä maisemavaikutuksia, joten näkemäalueanalyysin vaikutusalueen laajuuden rajausta perustuu tähän. Mainittakoon, että Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavoituksen yhteydessä näkemäalueanalyysin tarkastelu ulotettiin edellä mainituin perustein 15 kilometriin. Alle 30 kilometrin etäisyydellä Turkkiselän hankealueesta ei ole suunnitteilla olevia, luvitettuja tai rakennettuja tuulivoimapuistoja.

Naulakankaan ja Metsälamminkankaan tuulivoimapuistoista on etäisyyttä Turkkiselän hanke-alueesta noin 40 kilometriä. Puistoista ei synny merkittäviä yhteisvaikutuksia, jotka olisi tullut arvioida Turkkiselän YVA-menettelyn tai kaavoituksen yhteydessä.

Valitus:

Pääotsikon Selvitykset ja niiden riittävyys kohdalla on aluksi erityisesti kiinnitetty huomiota voimaloiden lukumäärään (s. 61).

Vastaus:

Selvityksissä, kuten meluselvityksessä, on otettu huomioon lopullisen kaavan laajuus eli 42 tuulivoimalaa. Aiemmin YVA-vaiheessa arvioitiin suuruudeltaan 63:n ja 49:n voimalan kokonaisuuksia. Maakuntakaava ja siihen liittyvät selvitykset eivät perustuneet tiettyyn

voimalamäärään. Tätä on käsitelty tarkemmin aiemmin tässä lausunnossa.

Valitus:

Kohdassa YVA-menettelyn puutteet on katsottu, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on jätetty monia asioita selvittämättä. Tällä kohtaa on mainittu mm. hankkeen energiankulutus, jätteet, hankkeen suunnittelu-aikataulu, palosuojavyöhyke turvetuotantoalueisiin sekä voimaloiden perustusten, kuten ankkuroinnin tai paalutuksen, vaikutuksia luontoon (s. 61–62).

Vastaus:

Hankkeesta vastaavan yhtiön vastuulla olevan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn lainmukaisuus ja kattavuus YVA-lainsäädännön mukaisesti ei ole nyt hallinto-oikeudessa käsiteltävänä. Hallinto-oikeudessa käsitellään, ovatko kaavaa varten laaditut selvitykset (mukaan lukien YVA-menettelyn perusteella saatu selvitys) maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön mukaisia (esim. KHO 25.5.2016 t. 2316).

Tässä kohtaa valitusta ei ole tuotu esille mitään, jolta osin selvitykset olisivat riittämättömiä.

Valitus:

Erityisesti valituksessa on pidetty puutteellisina selvityksiä, jotka liittyvät uuteen voimajohtoon (s. 62–63), rakentamiseen ja työllisyyteen (s. 63), kiinteistöjen arvoon (s. 63), turvallisuuteen (s. 63) sekä voimaloiden etäisyyteen (s. 63).

Vastaus:

Kaavassa on osoitettu olemassa oleva sähkölinja *sähkölinja*-merkinällä ja suunniteltu sähkölinja *ohjeellinen uusi sähkölinja* -merkinällä. Fingrid on esittänyt kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa, että kaavaan *olisi hyvä* merkitä suunnitteluvaiheessa oleva Fingridin uusi 400+110 kV:n voimajohto omalla ohjeellisella merkinällä. Koska kyseisestä voimajohdosta ei ole ollut kaavoittajalla tiedossa tarkempia selvityksiä tai vaikutusten arviointoja, kunta katsoi, että voimajohtolinjan suunnittelu etenee omana prosessinaan eikä sitä tarkastella ehdotusvaiheessa olevassa kaavaprosessissa. Kaavaratkaisussa on huomioitu riittävät suojaetäisyydet voimaloiden ja voimajohtolinjojen välille.

Vaikutukset kunnan talouteen ja työllisyyteen on selvitetty sillä tarkkuustasolla, kun se kaavoituksen yhteydessä tarpeellista ja tarkoituksenmukaista.

Oikeuden ratkaisuissa on todettu tuulivoimahankkeiden osalta, että selvityksiä suunnitelman vaikutuksista kiinteistöjen arvoon ei ole ollut tarpeen laatia (esim. Turun hallinto-oikeus 7.7.2016 nro 16/0160/1 ja KHO 17.8.2017 t. 3891). Täten vaikutusta kiinteistöjen arvoon ei ole ollut tarpeen kuvata tehtyä laajemmin.

Valituksessa mainitut konedirektiivi ja valtioneuvoston tähän liittyvä asetus 400/2008 liittyvät erityisesti siihen, että koneiden suunnittelijat, maahantuojat ja myyjät ottavat huomioon kaikki koneeseen liittyvät terveys- ja turvallisuusriskit. Säädökset turvaavat osaltaan rakennettavien tuulivoimalaitosten turvallisuuden, mutta niillä ei ole erityistä merkitystä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisessa kaavoitusmenettelyssä.

Voimaloiden sijoittelu ei perustu voimaloiden välisiin vakioetäisyyksiin, vaan siinä on otettu huomioon mm. tuulensuunta, erilaiset suojeeluarvot, maaomistus ja tuulivoimaloille sopivat rakennuspaikat.

Valitus:

Kohdassa Terveysvaikutukset (s. 63–67) on käsitelty tuulivoimaloiden äänen ja infraäänien vaikutuksia terveyteen. Tätä koskee myös seuraava kappale Muut terveystutkimukset (s. 67).

Vastaus:

Kaavoituksen yhteydessä on laadittu ympäristöministeriön ohjeistuksen mukainen melumallinnus, jonka mukaan suurin kaavan toteuttamisesta aiheutuva melu asuin- ja lomarakennusten kohdalla on noin 34 dB. Tuulivoimamelua koskeva ohjearvo yöajalle on 40 dB (asetus 1107/2015).

Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännön mukaan tutkimuksissa ei ole havaittu yhteyttä tuulivoimaloiden ja tuulivoimala-alueiden asukkaiden kokemien infraäänten eli matalataajuuksisen, ihmiskorvin kuulemattomien äänten aiheuttamiksi epäiltyjen oireiden välillä. Ympäristöministeriön ohjeen 4/2012 mukaisesti tehtyjä meluselvityksiä voidaan siten pitää riittävinä (mm. KHO 17.11.2016 t. 4887).

Kaavan laatimisen yhteydessä on tuotu laajasti esille tuulivoimaloiden ääneen liittyviä terveysvaikutuksia sekä tähän liittyviä tutkimuksia mm. kaavaselostuksen sivuilla 112–115. Yleisötilaisuudessa 12.2.2020 oli puhumassa alan asiantuntija, tutkija Valtteri Hongisto. Muutoksenhakijoiden esittämiä näkemyksiä melun terveysvaikutuksista ja tähän liittyvistä eri tutkimuksista on käsitelty myös ehdotusvaiheen vastineraportissa (s. 10–11, 38–41 ja 50 ja 68–69). Asiaa ei ole tarpeen käsitellä enää tarkemmin tässä yhteydessä.

Valitus:

Vaala
LUONNOLLINEN VALINTA

Kohdan Haitallisten vaikutusten ehkäisy (s. 67–68) mukaan perusteluja hankkeen laajuudelle ja suurelle määrälle ei ole annettu. Kaavassa ei ole riittäviä määräyksiä. Erityisesti on viitattu hirviin kohdistuviin vaikutuksiin, rakentamisaikaisiin vaikutuksiin lintuihin, jääntunnistusjärjestelmiin, rakentamisaikaisiin vaikutuksiin, meluun sekä tulipalon mahdollisuuteen.

Vastaus:

Kunnalla on laaja harkintavalta päättää, minkä laajuisten tuulivoimahankkeiden kaavoittamista se pitää tarkoituksenmukaisena.

Hanketta koskevassa YVA-selostuksessa on esitetty useita keinoja hankkeen vaikutusten lieventämiseksi, ja nämä on otettu huomioon kaavoituksessa. Keskeisimmät haittoja lieventävät toimenpiteet liittyvät voimalaitosten sijoitteluun, ja kaavassa onkin osoitettu vähemmän rakennuspaikkoja kuin kummassakaan YVA-menettelyssä tarkasteltavana olleessa vaihtoehdossa.

Valituksessa mainitut vaikutukset hirviin, lintuihin, turvallisuuteen ym. on otettu huomioon kaavaa laadittaessa, mutta niistä ei ole ollut tarpeen kantaa kaavamääräyksiä. Melun osalta on määrätty, että alueen suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista.

Valitus

Valituksen otsikon Maakuntakaavasta poikkeaminen alla on selvitetty valittajien käsitystä maakuntakaavan ohjausvaikutuksesta. Valituksessa on viitattu Pohjois-Pohjanmaan liiton kannanottoihin, vuoden 2019 kaavaehdotuksen selostukseen, Vaalan kunnan vuonna 2017 antamaan lausuntoon maakuntakaavaehdotuksesta sekä maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momenttiin (s. 68–69).

Vastaus:

Kaavahierarkian mukaisesti maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. MRL 32 §:n mukaan viranomaisten on pyrittävä edistämään maakuntakaavan toteutumista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista. YM:n tuulivoimarakentamisen suunnittelu -oppaan mukaisesti maakuntakaavassa osoitettu tuulivoima-alue ja sen rajausta täsmennetään kuntakaavassa tarkempien selvitysten perusteella (YM 2016). Samoin oppaan mukaan maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoima-alueiden laajuutta ja sijaintia voidaan yksityiskohtaisessa kaavassa muuttaa edellyttäen, että maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet eivät vaarannu. Tällöin kyseessä on hyväksyttävä eroavuus maakuntakaavasta. Hyväksyttävän eroavuuden edellytyksenä on lisäksi, ettei aluetta ole maakuntakaavassa varattu sellaiseen muuhun tarkoitukseen, joka estää tuulivoimarakentamisen.

Alueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava, jonka maakuntahallitus on määrännyt tulemaan voimaan siitä tehdyistä valituksista huolimatta marraskuussa 2018. Kyseisen kaavan valmistelutyö on käynnistynyt vuonna 2010. Vaalan kunta on siirtynyt Kainuun maakunnasta Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan vuoden 2016 alussa.

Suuri osa Turkkiselän kaava-alueesta sijoittuu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoima-alueelle tv-1 372 (Haarasuonkangas) ja pienemmältä osalta tuulivoima-alueelle tv-1 373 (Kiviselkä-Pitkäsuu). Alueen rajaukset eivät täysin vastaa maakuntakaavaan merkittyjä alueita, mutta kaavaratkaisu vastaa maakuntakaavan tavoitteeseen sijoittaa alueelle seudullisesti merkittävä tuulivoimapuisto. Valtaosa maakuntakaavan tuulivoima-alueen ulkopuolelle sijoittuvista aluevarauksistakin sijoittuu maakuntakaavassa tuulivoimatuotannolle varatun alueen välittömään läheisyyteen. Ratkaisulla toteutetaan maakuntakaavassa osoitettua sähkönsiirron ratkaisu. Ratkaisu noudattaa myös vaihemaakuntakaavan puskurianalyysin sijoittamisperiaatteita, eikä tuulivoimalaitosten rakennuspaikkoja ole sijoitettu

VAALAN KUNTA

LUONNOLLINEN VALINTA

lähemmäksi häiriintyviä kohteita kuin mitä maakuntakaavassa on tehty. Maakunnalliset vaikutukset sekä vaikutukset naapurikuntien alueella on otettu erityisesti huomioon kaavoituksessa.

Maakuntakaavoituksesta Vaalan alueella vastaava viranomainen eli Pohjois-Pohjanmaan liitto on todennut jo kaavaluonnoksesta antamassaan lausunnossa (liite 14) seuraavaa: *"Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavoitustilanne ja maakuntakaavan ohjausvaikutus on esitetty kaava-asiakirjoissa asianmukaisesti ja maakuntakaava on ollut ohjeena hankkeen suunnittelussa. Hankealue on maakuntakaavassa esitettyä laajempi, mutta ratkaisu ei selvitysten perusteella vaikeuta maakuntakaavan toteuttamista eikä ole ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa"*. Pohjois-Pohjanmaan liitto käsitteli asiaa myös YVA-menettelyn yhteydessä antamassaan lausunnossa, mihin on viitattu jo aiemmin tässä lausunnossa.

Myöskään Kainuun liitolla, naapurikunnilla tai ELY-keskuksella ei ole ollut huomautettavaa kaavaehdotuksesta (liite 14).

Maakuntakaavan ohjausvaikutusta ja Turkkielän kaavan suhdetta maakuntakaavaan on tarkasteltu tarkemmin YVA-menettelyn yhteydessä laaditussa tarkastelussa (kaavaselistuksen liite 8) sekä kaavaselistuksessa. Turkkielän kaavoituksen yhteydessä on laadittu maakuntakaavoitusta tarkemmat selvitykset, joihin kaavaratkaisu perustuu.

Vaalan kunnassa on ollut vireillä vuodesta 2012 asti koko kunnan strategisen tuulivoimayleiskaavan laadinta. Tämä työn yhteydessä on linjattu, että kunta ei ala kaavoittaa maakuntakaavassa tuulivoimatuotantoon varattua aluetta tv-1 371 (Rovankangas-Pirttikangas). Tämä linjaus on vaikuttanut Turkkielän osayleiskaavaratkaisun taustalla, mutta aiemmilla linjauksilla tai edelleen lainvoimaa vailla olevalla Tuulivoimayleiskaava 2030:llä ei ole ollut maankäyttö- ja rakennuslain mukaista ohjausvaikutusta Turkkielän kaavaa laadittaessa.

Valitus:

Valituksen otsikon kaavaehdotuksen selostus 28.5.2020 kohdalla on käsitelty aluksi kaavaselostuksen mainintaa, jonka mukaan ratkaisu ei aiheuta merkittäviä vaikutuksia valtakunnallisesti arvotettujen intressien turvaamiseen eikä merkittävästi lisää yhteisvaikutuksia maakuntakaavassa arvioituun. Valituksessa on vertailtu voimaloiden lukumääriä maakuntakaavaan liittyvissä selvityksissä ja Turkkiselän kaavassa. Edelleen valituksessa viitataan ihmisiin kohdistuviin vaikutuksiin maakuntaohjelmien, kuntastrategian ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti. Valituksessa viitataan Pohjois-Pohjanmaan liiton lausuntoon sekä etäisyyksiin asutuksen ja voimala-alueen välillä. Vielä valituksessa katsotaan, että ei ole esitetty laskelmia siitä, että alueelle on taloudellisista syistä rakennettava kaavan mukainen määrä voimaloita ja että 50 % voimaloista sijaitsee maakuntakaavan ulkopuolella. (s. 69–70).

Vastaus:

Edellä on käsitelty jo maakuntakaavan ohjausvaikutusta, eikä tällä kohtaata valitusta ole sellaista, jonka takia lausuntoa olisi tarpeen täydentää.

Valitus:

Valituksen kohdassa Turvetuotantoalueet ja kaavojen ohjaavuus kaavassa ei olisi huomioitu turvetuotannon vaatimaa 200–300 metrin palosuojavyöhykettä voimaloihin. Sonninrämeen turvetuotantoalue tulisi poistaa, koska se on liian lähellä vesistöjä ja alueella on useita luomerkintöjä. Lisäksi valituksessa on käsitelty Vaalan tuulivoimayleiskaavaa 2030 sekä kaavan laajennusaluetta TV-laaj-1-2 Puolangan rajalla. (s. 70–71)

Vastaus:

Vaala
LUONNOLLINEN VALINTA

Sonninrämeen osoittaminen Turkkielän kaavassa perustuu maakuntakaavan ohjausvaikutukseen. Kaava-alueella ei ole luvitettua turvetuotantoaluetta, jolloin jatkosuunnittelussa voidaan tarvittaessa huomioida molemmat maankäyttömuodot.

Vaalan tuulivoimayleiskaava 2030:llä ei ole merkitystä tässä valitusasiassa.

Valitus

Valituksessa on käsitelty Pirttikankaan ja Rovankankaan voimala-alueiden poistamista yleiskaavasta ja voimaloiden siirtämistä Turkkielän alueelle (s. 71–73). Valituksessa on muun muassa katsottu, että voimalan siirto Turkkielän hankealueelle on maakuntakaavan vastaista ja että maakuntakaavan voimaloiden määrä on lisääntynyt 13:sta voimalasta 42:een voimalaan. Lisäksi valituksessa on käsitelty Tuulivoimayleiskaava 2030:tä, maisemavaiikutuksia sekä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita.

Vastaus:

Valituksen kohta liittyy pääosin maakuntakaavan ohjausvaikutukseen, johon on vastattu jo edellä.

Kuten aiemmin on todettu, maakuntakaavakartassa tai kaavamääräyksissä ei ole määräyksiä siitä, kuinka monta tuulivoimalaitosta maakuntakaavassa osoitetuille tuulivoimaloiden alueelle voidaan sijoittaa. Myöskään maakuntakaavan selvitykset eivät ole perustuneet keskeisesti voimalaitosten lukumäärään kullakin alueella. Yhtenä maakuntakaavaan liittyvänä selvityksenä tehtiin näkymäalueanalyysi, jossa esitettiin eri alueille näkyvien voimaloiden lukumäärät. Tässä analyysissä vielä toteutumattomien maakuntakaavassa osoitettavien tuulivoima-alueiden voimalapaikat asetettiin siten, että ne sijaitsivat säännöllisessä muodostelmassa kilometrin välein. Tätä yksittäistä selvitystä ei voi tulkita siten, että tämän selvityksen mu-

kaiset voimaloiden lukumäärät olisivat keskeisessä asemassa arvioitaessa sitä, onko maakuntakaava ollut ohjeena yleiskaavaa laadittaessa.

Turkkiselän kaavoituksen taustalla ovat vaikuttaneet koko kunnan yleiskaavatyön yhteydessä tehdyt kunnan linjaukset siitä, että Pirttikankaan ja Rovankankaan alueella ei aloiteta tuulivoimakaavoitusta. Tällä ei ole välitöntä oikeudellista merkitystä Turkkiselän kaavan lainmukaisuutta arvioitaessa. Kunnalla on laaja harkintavalta päättää siitä, mitä alueita se kaavoittaa.

Valitus:

Valituksen kohdassa Maisemavaikutusten arviointi (s. 73–77) viitataan aluksi kaavaselostuksen liitteessä 8 olevaa viittausta vaihemaakuntakaavassa tehtyyn selvitykseen sekä aiempia maakuntakaavoituksen yhteydessä tehtyjä selvityksiä. Valituksen mukaan vaikutukset maisemaan eivät voi jäädä Turkkiselän hankkeessa samalle tasolle kuin hyväksytyssä maakuntakaavassa, kun voimaloita on alueella 13 sijaan 42. Tämän jälkeen valituksessa on käsitelty tarkemmin maakuntakaavan näkemäalueanalyysia 2017 ja 2018 ja niissä olevia voimalamääriä ja arvioita vaikutusten voimakkuudesta.

Vastaus:

Sekä maisemavaikutuksia että maakuntakaavoitukseen liittyviä asioita on käsitelty kaavamateriaalissa ja toisaalla tässä vastineessa, eikä tässä kohtaa valitusta olisi sellaista, johon olisi tarpeen vastata erikseen.

Valitus:

Valituksen lopuksi on käsitelty Maakuntakaavamerkintöjä (mv, mk ja at) ja Turkkiselän hankkeen kaava-asiakirjoja (s. 77–81)

Vastaus:

Valituksen tässä kohtaa lähinnä palataan asioihin, joita on käsitelty jo aiemmin valituksessa ja myös tässä lausunnossa (mm. voimaloiden lukumäärä verrattuna maakuntakaavoituksen yhteydessä tehtyyn näkymäalueanalyysiin, moottorikelkkareitti, Kivesvaaran matkailuyritys, Sonninrämeen turvetuotantoalue, Jaalangan kyläalue). Maakuntakaavan ohjausvaikutusta on käsitelty perusteellisesti kaava-aineistossa ja myös edellä tässä lausunnossa. Hankkeen vaikutusalueella maakuntakaavan laatimisesta vastaavat viranomaiset Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Kainuun liitto ovat todenneet kaavaehdotuksesta antamissaan lausunnoissa, ettei heillä ole huomautettavaa kaavaehdotuksesta. Kumpikaan liito ei ole nähnyt ristiriitaa osayleiskaavan ratkaisun ja maakuntakaavojen tavoitteiden tai periaatteiden kanssa.

Valitus:

Valituksen täydennyksessä 31.7.2020 on käsitelty kaavan valmisteluun liittyviä päätöksiä elinvoimalautakunnassa ja kunnanhallituksessa. Valituksen täydennyksen mukaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmia ei ole käsitelty/hyväksytty lautakunnassa ja kunnanhallituksessa. Kaavaluonnosvaiheen vastineita ei ole hyväksytty elinvoimalautakunnassa 30.3.2020. Kunnanhallituksen kokouksen pöytäkirjassa 7.4.2020 on mainittu kaavan nähtäville asettamisesta, mutta muun muassa kaavaehdotuksen hyväksymisestä ei ole erillistä mainintaa. Elinvoimalautakunnan kokouksessa 4.6.2020 on valituksen mukaan ainoastaan esitetty kunnanhallitukselle vastineiden ja kaavaehdotuksen hyväksymistä mutta ei hyväksytty vastineita.

Valituksen täydennyksessä on käsitelty myös toimielinten vuoden 2019 pöytäkirjoja sekä tietoverkossa esityslistan ja pöytäkirjan liitteinä olevaa materiaalia.

Vastaus:

Yleiskaavat hyväksyy maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kunnanvaltuusto. Kaavapäätöksen valmistelua ja kaavoitusmenettelyä ohjaavat lain ja kunnan hallintosäännön mukaisesti kunnanhallitus ja elinvoimalautakunta. Laissa tai Vaalan kunnan hallintosäännössä ei ole yksityiskohtaisia määräyksiä siitä, miten asiaa tulee käsitellä näissä toimielimissä. Laki tai hallintosääntö eivät edellytä, että jonkun toimielimen tulisi tehdä päätös esimerkiksi osallistumis- ja arviointisuunnitelman tai vastineiden hyväksymisestä. Myöskään käytännössä tällaisia päätöksiä ei tehdä kaikissa kunnissa.

Vaalan Elinvoimalautakunta on käsitellyt Turkkiselän tuulipuiston osayleiskaavan valmistelua kokouksissaan 23.1.2020, 3.3.2020 ja 4.6.2020. Kunnanhallitus on käsitellyt kaava-asiaa 28.1.2020, 7.4.2020 ja 9.6.2020. Elinvoimalautakunnan ja kunnanhallituksen kokouksissa on käsitelty muun muassa osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa, kaavaluonnosta, kaavaehdotusta, luonnosvaiheen vastineita sekä ehdotusvaiheen vastineita. Pöytäkirjat ja tehdyt päätökset ovat selkeitä ja kaavan valmistelu on ollut asianmukaista.

Siltä osin kuin valituksessa on käsitelty vuonna 2019 tuloksettomasti päättynyttä kaavoitusmenettelyä, valitukseen ei ole tarpeen vastata tarkemmin. Esityslistan ja pöytäkirjan liitteenä tietoverkossa julkaistuun materiaaliin liittyviin seikkoihin on vastattu jo aiemmin tässä lausunnossa.

Arctic Giant / Jättiläisenmaa ym:n valitus

Valitus:

Valitus koostuu kaavavaiheessa jätetyistä kannanotoista, joissa on käsitelty Kivesvaaraan kohdistuvia maisemavaikutuksia. Erityisesti on käsitelty havainnekuvia Kivesvaaralta sekä revontulimatkailun merkitystä muutoksenhakijan yrityksen kannalta.

Vastaus:

Jättiläisenmaan matkailukeskus sijaitsee Paltamon kunnassa. Valituksesta ei ilmene, millä perusteella muutoksenhakijoilla olisi valitusoikeus päätöksestä. Jollei tällaista perustetta ole, on valitus jätettävä tutkimatta (oikeuskäytännössä esim. KHO 2013:184, jossa korkein hallinto-oikeus hyväksyi Rovaniemen hallinto-oikeuden päätöksen ja perustelut, joiden mukaan valitusoikeus 2,5–3 kilometrin etäisyydellä tuulipuistosta perustui vain kunnan jäsenyyteen, ei asi-anosaisasemaan).

Valitus on saman sisältöinen kuin kaavaehdotuksesta jätetty muistutus, johon on vastattu vastineraportissa (s. 63–66). Vaikutuksia on käsitelty myös kaavaselostuksessa, s. 88–90.

Kivesvaaralta avautuvaan maisemaan ja muutoksenhakijoiden matkailuelinkeinoon kohdistuvat vaikutukset on arvioitu huolellisesti. Tuulivoimalaitokset näkyvät Kivesvaaralle, joilta aukeavat maisemat ovat matkailun ja virkistykseen kannalta merkityksellisiä. Kivesvaaran Jättiläisenmaan matkailuelinkeinoihin kohdistuvia vaikutuksia lieventää mökkien ja tuulivoimapuiston välinen etäisyys (15 km) ja mökeistä avautuvan näkymäsuunnan avautuminen pääasiassa pois päin hankealueesta länteen Kivesjärvelle. Merkityksellisimpien vaikutusten voidaan arvioida muodostuvan lentoestevalojen vaikutuksesta revontulien katseluun. Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen sekä niiden valmistelun perusteella on ollut selvää jo pitkään, että jotkut tuulivoimalaitokset tulevat näkymään Kivesvaaralle. Kaavoituksessa joudutaan sovittamaan eri intressejä yhteen, ja

Vaala
LUONNOLLINEN VALINTA

kunnan harkintavaltaan kuuluu yleiskaavalle asetettujen eri suunnitusten sisältövaatimusten yhteensovittaminen (esim. KHO 19.1.2018 t 140). Kaava ei ole lainvastainen matkailuelinkeinoon kohdistuvien vaikutusten takia.